

Stonání zdarma může skončit. Lidé budou nemocní jen „naoko“, obávají se firmy

Jan Prokeš, Markéta Šrajbrová
autori@economia.cz

Podniky by svým zaměstnancům mohly proplácet náhradu mzdy už od prvního dne nemoci. Sociální demokraté zrušením prvních tří dnů bezplatné nemocenské podmiňují svůj vstup do vlády Andreje Babiše. Pokud vznikne společný kabinet ANO a ČSSD, premiér jim pravděpodobně ustoupí.

„Je to absolutně jasná podmínka pro vládu ze strany ČSSD. A dnes jsem měla možnost slyšet, že i ze strany KSČM. Navíc jsou na naší straně i všichni zástupci zaměstnanců,“ řekla včera po jednání tripartity Kateřina Valachová (ČSSD), bývalá ministryně školství. Valachová je jedním z autorů návrhu novely, jež třídní (tzv. karenční) dobu ruší.

V současnosti nemocní zaměstnanci během prvních tří dnů nedostávají od firmy ani od státu žádné peníze. Až od čtvrtého dne berou 60 procent průměrného výdělku.

Odborníci se však obávají, že lidé by mohli začít placené první tři dny nemocenské zneužívat. Podle ekonoma CERGE-EI Filipa Pertolda patřili Češi před zavedením karenční doby k evropským rekordmanům ve stonání. „Náš systém nebyl v evropském měřítku nijak nadprůměrně šetrný, přesto se Češi rádi hodili marod,“ říká Pertold. Podle něj si zaměstnanci vybírali lékaře, který k nim bude vstřícný a neschopenku jim napíše, i když k tomu není důvod.

Neplacené tři dny nemoci zavedla vláda Mirka Topolánka před deseti lety. Počet neschopenek se pak mezi lety 2007 a 2009 snížil téměř o polovinu.

Současně se poté prodloužila průměrná doba stonání, protože

Náhrada při nemoci
Nemocní zaměstnanci asi dostanou náhradu mzdy i v prvních třech dnech nemoci. Firmy se bojí toho, že to lidé budou zneužívat.

Foto: HN – Petr Dohnal

1,69
miliónu

pracovních neschopenek loni vydali lékaři v Česku. V roce 2007, rok před zavedením karenční doby, to bylo 2,86 milionu.

41,27
dne

byla v roce 2017 průměrná doba trvání pracovní neschopnosti. Proti roku 2007 se zvýšila o šest dnů. Hlavním důvodem je to, že ubylo krátkodobě nemocných lidí.

ze statistik vypadla velká část krátkodobých nemocí, které dříve průměr snižovaly.

Podle Lucie Rytířové z poradenské společnosti Deloitte se zrušení karenční doby nejspíš dotkne hlavně výrobních firem. „Některé zaměstnanci zneužívají náhradu mzdy v nemoci už nyní a kvůli současné situaci na trhu práce se nebojí sankcí od zaměstnavatele. V momentě, kdy by jim byly zaplacené i první tři dny nemoci, tak budou mít ke zneužívání ještě větší motivaci,“ myslí si Rytířová.

Zbyněk Frolík, zakladatel výrobce zdravotnických lůžek Linet, návrat k proplácení prvních tří dnů nemoci odmítá. Hlavně v době, kdy podniky marně shánějí zaměstnance. „Byla by to pro firmy další rána,“ říká. Karenční doba je podle něj dnes nastavená dob-

ře a jako nástroj proti zneužívání nemocenské se osvědčila. „Když se zavedla, nemocnost u nás v Linetu klesla zhruba o dva procentní body. Mívali jsme kolem osmi, teď máme kolem šesti,“ popisuje Frolík.

Ve hře jsou nyní tři možnosti, jak by proplácení prvních tří dnů nemoci vypadalo. Sociální demokraté společně s odboráři žádají, aby firmy platily svým pracovníkům od začátku 60 procent mzdy.

Ministryně práce a sociálních věcí Jaroslava Němcová (za ANO) zase chce, aby nemocní dostávali od podniků první tři dny jen 30 procent platu.

Zástupci firem pak za zrušení karenční doby požadují ústupky. „Jakákoliv kompenzace zaměstnavatelům by měla být spojena s opětovným zavedením pojistného na nemocenské pojištění, place-

ného samotným zaměstnancem,“ tvrdí prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý. Nemocenské pojištění bylo zaměstnancům zrušeno právě v souvislosti se zavedením karenční doby. Každý měsíc by tak lidé odváděli navíc 1,1 procenta ze své hrubé mzdy.

Svaz průmyslu zase trvá na tom, aby stát převedl neschopenky do elektronické podoby. Místo vyplňování papírových formulářů by lékaři vše vyřešili přes internet. Kromě toho, že by e-neschopenka ulehčila podnikům úřadování, by měla zabránit i podvádění. „Díky elektronizaci se neschopenka k zaměstnavateli dostane první den nemoci, a firma tak získá možnost případně kontrolovat nemocné od začátku nástupu na nemocenskou,“ říká mluvčí svazu Eva Veličková.

TŘI VARIANTY

ČSSD a odboráři

Exministryně školství Kateřina Valachová navrhuje, aby firmy platily svým pracovníkům 60 procent mzdy už od prvního dne nemoci. To podporují i odboráři a komunisté. Sociální demokraté by na oplátku firmám snížili odvody na pojistném o 0,2 procentního bodu.

Hnutí ANO

Ministryně práce Jaroslava Němcová na včerejší jednání tripartity přinesla návrh, aby zaměstnanci dostávali od firem první tři dny jen 30 procent platu. Firmy by na pojistném odváděly stejně jako nyní. Namísto čtvrtého až čtrnáctého dne by ale zaměstnavatelé platili první až jedenáctý den. Pak by jejich povinnost přebíral stát.

Zástupci firem

Hospodářská komora je ochotna s koncem karenční doby souhlasit v případě, že by zaměstnanci opět platili nemocenského pojištění. Svaz průmyslu zase volá po elektronickém systému neschopenek. Ten by podle nich omezil zneužití placené nemocenské a zároveň by ulehčil firmám úřadování.